

Літаратура і Мастацтва

Год выдання 34-ы
№ 78 (2027)
28 верасня 1965 г.
Аўторак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

НАД СІНІМ ДУНАЕМ — ПЕСНІ НЁМАНА

27 ВЕРАСНЯ У БАЛГАРЫІ ПАЧАЛАСЯ ДЭКАДА БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ

Віцебская абкома КПБ М. Пахому, адказны сакратар Саюза мастакоў БССР В. Грамыка, кампозітар Я. Глебав, салісты оперы і балета народная артыстка БССР Т. Шымко, заслужаная артыстка рэспублікі Л. Ганэстава, А. Бокаў, народная артыстка БССР Л. Ражанова, заслужаны артыст БССР В. Міронаў, канцэртмайстар С. Бялькевіч.

Для ўдзелу ў канцэртах у Балгарыю выехала таксама група майстроў мастацтваў Беларусі. Сярод іх вядучы саліст балетнай оперы Н. Качанка, А. Гераралаў, С. Гулевіч, М. Дружына, В. Кірчычка, салісты балета Н. Давыдзенка і В. Давыдаў, піяністка Н. Ражнова і іншыя.

Напярэдадні Дэкады да берагоў сінга Дуная апраўдзіла фотавыстаўка «Беларусь індустрыяльная», выстаўкі беларускай кнігі, графікі і шкла, народнай творчасці, фотавыстаўкі і фотанарысы аб асобных прамысловых прадпрыемствах, навукальных установах, установах культуры і мастацтва, альбомы, брашуры.

У нашай газэце паведамлялася ўжо, як шырока рыхтавалася Балгарыя да Дэкады. Пра гэта ж расказаў па тэлефону нашаму карэспандэнту намеснік рэдактара балгарскай газеты «Народна культура» Спэс Гергаў.

Калі б трэба было аддаць перавагу таму або іншаму месцу, дык балгары аддадуць выказалі б свае найбольшыя сімпатыі перасоні, — гаворыць Спэс Гергаў. — І за тое, што верасень яшчэ бераж пельноста лета і блакіт ладунавага неба, але ўжо напаліў палі і салы шудоўнымі ладзімі, расквіцці іх залатымі фарбамі. І за тое, што ён нагадае пра першае ў спеце антыфасісцкае паўстанне балгарскіх працоўных пад кіраўніцтвам Георгія Дзімітрова і Васіля Каларава ў 1923 годзе, а таксама пра пера-

могу свабоды, якую, зноў жа ў верасні, прынеслі нам свецкія волаты. І за тое, што ў гэтым месцы мы, балгары, адзначаем вялікае свята — свята балгарскай трышчы.

Урачыстае адкрыццё Дэкады адбылося вечарам 27 верасня ў Сафійскай оперы. Яно пераарло ў незвычайную маніфэстацыю балгара-беларускай, балгара-савецкай дружбы. Урачыстыя сходы, прысвечаныя Дэкадзе, абдуоўца таксама ў акружных гарадах Кюстендзілі, Стара-Загора, Тырнава, Бургас.

Святочны настрой ахапіў усю краіну. У дамах культуры чытаючы лекцыі пра звабыв беларускага народа ў камуністычным будаўніцтве і развіцці нацыянальнай культуры. На экранх адзначаліся беларускія кінафільмы. У Сафійскай нацыянальнай бібліятэцы імя Крыла і Мёфодзія адкрыта выстаўка беларускай кнігі і твораў балгарскіх аўтараў, прысвечаных Беларусі.

Першыя канцэрты беларускіх артыстаў, пачынаючы з 27 верасня, абдуоўца паслядоўна ў гарадах Ураца, Палева, Сафія.

Вялікую ўвагу і шмат месца аддае Дэкадзе балгарскі друк. Наша газета «Народна культура» апублікавала спецыяльную старонку і іншыя артыкулы і фотаздымкі, прысланыя нам рэдакцыяй беларускай газеты «Літаратура і мастацтва». Шмат матэрыялаў на гэтую тэму перадаюць радыё і тэлебачанне.

У правядзенні Дэкады прымаюць актыўны ўдзел Усеародны Камітэт балгара-савецкай дружбы, Камітэт культуры і мастацтва, Камітэт дружбы і культурнай сувязі з заграўняй, Нацыянальны савет Алічынскага фронту, творчыя арганізацыі Балгарыі. Дэкада беларускай культуры ў поўным сэнсе слова стала справай балгарскай грамадскасці.

У гэтых у Балгарыі родная сястра — рэспубліка-партызанка і геранія-Савецкая Беларусь. І мы шыра радземся гэтай госці!

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ ПЛЕНУМЕ ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА САЮЗА

27 верасня 1965 года ў Крамлі адкрыўся Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС. На парадку дня Пленума:

1. Аб паляпшэнні кіравання прамысловасцю, удасканалення планавання і ўзмацнення эканамічнага стымулявання прамысловай вытворчасці — дакладчык тав. А. М. Касыгін.

2. Аб скліканні чарговага XXIII з'езда КПСС — дакладчык тав. Л. І. Брэжнеў.

3. Докладам па першаму пытанню парадку дня Пленума выступіў член Прэзідыума ЦК КПСС, Старшыня Савета Міністраў СССР тав. А. М. Касыгін.

Для ўдзелу ў рабоце Пленума ЦК КПСС запрошаны першыя сакратары абкомаў партыі, старшыні Саветаў Мініст-

раў саюзных рэспублік, другія сакратары ЦК кампартыі саюзных рэспублік, міністры і старшыні Дзяржаўных камітэтаў СССР, адказныя работнікі апарату ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР, галоўныя рэдактары цэнтральных газет.

На Пленуме пачалося абмеркаванне даклада тав. А. М. Касыгіна.

У спрэчках выступілі тт. П. Я. Шэст — першы сакратар ЦК Кампартыі Украіны, Н. Г. Ягорычаў — першы сакратар Мааскоўскага гаркома партыі, Д. А. Кунаеў — першы сакратар ЦК Кампартыі Казахстана, В. С. Толсцікаў — першы сакратар Ленінградскага абкома партыі, Г. І. Воранаў — Старшыня Савета Міністраў РСФСР.

НА РУБЯЖАХ СЯМІГОДКІ

Шкло і тканіна. Здаецца, што між імі агульнага — зусім розныя рэчы. Тамара Барысінак думала гэтак жа, пануль не прыбыла на Полцкі завод шкловалання. Тут дзяўчына сваёй вааіма абычыла, як з шкловага прарыстага шкла нібы выпаліліца тонкая трымаляя нітка. Дзяўчына хутка асвоіла прафесію размотчыцы. Працуе яна старанна і уважліва, перавыконваючы нормы.

Фота А. ПЕРАХОДА. (ВЕТЛА).

Надзённае, неадкладнае

ЗАПАЎНЯЮЧЫ ПАДПІСНЫ ЛІСТ...

Зараз усюды ў рэспубліцы ідзе падпіска на перыядычныя выданні будучага года. Гэта вельмі важная і адказная кампанія. Друк у нашай краіне існуе для народа, яму служыць. Ён з'яўляецца мацнейшай зброяй Камуністычнай партыі ва ўсёй ідэалагічнай рабоце, у палітычным і маральным выхаванні працоўных, мабілізацыі іх сіл на амяццёўленне велічных пленаў камуністычнага будаўніцтва.

Сялата падпіска пачалася на паўтара месяца раней, чым летас. Сам-тэм гэта прыносіць у работу заспакоенасці: маўляў, часу няма, паспею. Але ж трэба помніць, што апошні тэрмін прыёму заяваў на газеты і часопісы на будучы год заканчваецца 25 лістапада г. г.

Падпіска на перыядычныя выданні — справа не толькі «Саюздруку» ці грамадскіх рэспублікаў. Актыўны ўдзел у ёй павінны прыняць работнікі культурнага фронту. Іх абавязак — паклапаціцца, каб кожны клуб, кожная бібліятэка былі ў належнай меры забеспечаны газетамі і часопісамі.

Паўстае пытанне, а якія ж выданні вылісаць для ўстаноў культуры? Безумоўна, трэба мець агульна-палітычныя газеты і часопісы. Разам з тым бібліятэкам, клубам вельмі патрэбны і спецыяльныя выданні, якія займаюцца пытаннямі культуры, літаратуры, мастацтва.

Менавіта так разумеюць сваю задачу работнікі сельскіх устаноў культуры Талачынскага раёна. Яны заўсёды стараюцца вылісаць самыя розныя выданні, прычым асабліва клопацца, каб сярод іх былі беларускія літаратурныя часопісы і газета «Літаратура і мастацтва».

Быўае часам, што сродкі, адпущаныя на падпіску, выдаткоўваюцца няправільна, вылісаюцца не тое, што больш патрэбна, а тое, што захоўваецца бібліятэкары ці загадчыку клуба. Каб пазбегнуць гэтага, у Крупскім раёне, напрыклад, райкамаком прыняў спецыяльныя рашэнні і цяпер усё сродкі, прызначаныя сельскім клубам і бібліятэкам на падпіску, сканцэнтраваны ў раённым аддзеле культуры. А ён дае парадкі, каму і што вылісаць, кантралюе ход падпіскі. Таму на вёску ў раёне побач з іншымі ідзе нямаля літаратурныя часопісы і газеты «Літаратура і мастацтва». Арганізавана вядзецца падпіска на гэтыя выданні сялата. Відачы, крупскі волост трэба перанесці і іншым аддзелам культуры.

Прыкладаў добрай прапаганды беларускіх літаратурна-мастацкіх выданняў можна прывесці нямаля. Варта назваць хоць бы газету Рудэўку Пінскага раёна, у якую ідзе сем экзэмпляраў газеты «Літаратура і мастацтва» Але варта сказаць і іншае. У горадзе Оршы, напрыклад, — 21 бібліятэка, 11 клубы, два народныя тэатры, некалькі кінатэатраў, 22 школы, дзе вельмі важнае месца мае і літаратура. І ўсе гэтыя ўстановы і індывідуальныя чалавекі павінны атрымаваць часопісы «Беларусь» і «Полымя» — па 15 экзэмпляраў і газеты «Літаратура і мастацтва» — 13 экзэмпляраў.

Усё гэта вылісаць трывога. Як можа, напрыклад, настаўнік вылісаць літаратуру, не ведаючы, што новае напісанае беларускіх пісьменнікаў, над чым працуюць? Як можа добра працаваць бібліятэкар, калі ён сам не ведае навінак беларускай літаратуры? Як можа наогул лічыць сябе адукаваным чалавекам і не сачыць за развіццём роднай культуры, літаратуры, мастацтва?

І тут паўстае перад работнікамі культурнага фронту яшчэ адна задача. Дамагчыся, каб беларускія літаратурна-мастацкія часопісы і газеты ішлі ва ўсе клубы і бібліятэкі — гэта адзіны бок справы. Выпрашваючы яе, нельга змяць забываць і аб індывідуальных падпісках — вялікай арміі чытачоў друкаванага слова. Сярод іх многа тых, каго па-спраўдзіма цікавяць новыя мастацкія творы. Але я часта бываю, што такі чалавек вольна падпісны ліст у рукі і разгубіцца: а што вылісаць, ча-му аддаць перавагу?

Тэды і павінны прысціць на дапамогу работнікі культурнага фронту. Пачынаючы ў клубе, бібліятэцы, ён ведае саброў беларускай літаратуры, аматары тэатра і кіно. Сваёасова расказаць чалавеку, што гэтыя пытанні больш за ўсё асвятляе газета «Літаратура і мастацтва», што новыя творы беларускіх пісьменнікаў часцей за ўсё друкуюцца ў часопісах «Полымя», «Маладосць», «Беларусь» — значыць дапамагчы яму вылісаць патрэбнае выданне.

ДЫСКУСІІ НА ГАРАДЗЕ ДІЯ

ПРАБЛЕМЫ ДІЯЧЫІ ЛІТАРАТУРЫ

А Б Е І ў дыскусіі не было сказана яшчэ ніводнага слова. А яна варта самай пільнай увагі, бо, па сутнасці, толькі нараджаецца. Я кажу пра навукова-мастацкую літаратуру для дзяцей, пра літаратуру, якая заклікана шырока і цікава паказаць узвамаадносінны чалавека і прыроды.

«Ён быў высокі, худы, у акуларах. Мы жылі з ім у адной хаце, недалёк ад ракі. Адчывалі. Часта рыба на нашы вуды не бралася, лодку ганяць надакучала, і мы цэлымі днямі ляжалі на беразе і гаварылі пра розныя цікавыя рэчы. І колькі разоў я здзіўляўся: коны субсуденні — пятаціцігадовы педелят Іван раптам пачынаў гаварыць аб тэорыі Эйнштэйна, лапка і проста аперываў фатонамі, квантамі, запавольненым рухам часу... Здавалася, што ён даўно асцэваў увесь той даўны свет, які «вядуць» Эйнштэйн, і імкнуўся заглянуць далей — туды, куды яшчэ не прайкі розум чалавека. Ён наоўны сямной разважваў пра кібернетыку (а каб не акулараў, ён выгладзеў бы зусім дацёмлі).

Магчыма, я ўзяў занадта крайні выпадак. Вядома, мармаліна, скарднікі дзяцей больш. Але ж не сустракаў ніводнага хлопчыка, які б зусім не цікавіўся навукай і тэхнікай.

Чалавек імкнецца даведацца пра ўсё тое, што робіцца на зямлі, што змяняе і паляпшае жыццё наша, што ўдасканальвае нашы веды аб Сусвеце. Вакол Зямлі лятаюць касмічныя караблі і касманавытамі, у дом прыходзяць рэчы, зробленыя з незвычайнага матэрыялу, галасы мовыста гарадоў лавіць «тэраістар», асунуты ў кішню... Якая сіла нарадава гэта, хто і калі яе адкрыў? Школьныя падручнікі не могуць даць адказу на ўсе пытанні. А пакаціць іх без адказу нельга. Так з'яўляецца пільная неабходнасць шырокага развіцця навукова-папулярнай і навукова-мастацкай літаратуры. Прычым, трэба падкрэсліць слова «літаратуры». Не падручнікаў, хоць і да іх не шкодзіла б прыклісіць руку вопытным пісьменнікам, а літаратуры. Жывой, дзейнай, глыбокай, пранізванай дэпільвай думкай.

Што на такую літаратуру попят вялікі, сведчыць тыраж і папулярнасць добрых кніг гэтага жанру. Вялікім тыражом за некалькі дзён разоў аўсаў «Эспартаж з XXI стагоддзя». Нідзе не зельваецца кніга Д. Дзіна «Непазбежнасць дзюнага свету», якая выліса, дзвечы, ужо другімі ці трэцімі выданнямі. Часопісы «Тэхніка і будаўніцтва», «Юная тэхніка», «Навука і жыццё» выпускаюць мільянамі экзэмпляраў. І яшчэ адзіны паказальнік прыклад. «Літаратурная газета» аднойчы надрукавала спіс рускіх пісьменнікаў, чые кнігі часцей за ўсё перакладаюцца за мяжой і выдаюцца найбольшым тыражамі. На першым месцы стаў М. Ільін...

Я хачу падкрэсліць: навукова-папулярная і навукова-мастацкая літаратура — неабходная стаўная частка сучаснай літаратуры. Яна не змяніць «чыста» мастацкіх кніг, але як яна іх можа дапоўніць! Вазьміце хоць бы творы, якія расказаваюць пра пісьменнікаў, вучоных. Школьныя падручнікі даюць надзвычай мала звестак па гісторыі навукі, літаратуры. І крыўды, калі чалавек, якія заканчвае сярэдняю школу, знае, чым з прыгодамі Пітэра Блада і амаль нічога не ведае пра Шахспіра, Гэта, Уілсана, Пастэра, Каперніка.

Патрэбна і літаратура пра мастацкую літаратуру, разлічаная спецыяльна для дзяцей. Як было б добра, каб вучні прачыталі цікавыя і «тоўстыя» кнігі пра М. Багдановіча, Я. Коласа, П. Труса, Я. Купалу! І каб расказаўся ў гэтых кнігах пра тое, як нараджаўся любімы творы, які рос і талент выдатных пісьменнікаў. Але ж няма такіх кніг...

А дзе папулярная навукова-мастацкая кніга па гісторыі Беларускага выгледнага мастацтва, па гісторыі Беларусі, такой славнай і геранійнай? У сувязі з усім сказаным варта ўвагі і падтрымкі той напрамак у літаратуры, які адзначае ў нас з'яўленне кнігі Ул. Боікі «Маўлява размова». Аўтар паспрабаваў расказаць аб працы майстроў выгледнага мастацтва, раскрыць спецыфіку іх творчасці, даць уяўленне аб матэрыя-

Віктар ГОВАР:

САМАЯ ПАПУЛЯРНАЯ

САМАЯ ЗАНЯДБАНАЯ

І... САМАЯ ЗАНЯДБАНАЯ

Добра было б мець кнігі — розныя па манеры пісьма, эмацыянальнай насычанасці, форме — і па іншых галінах мастацтва. Чаму б, напрыклад, не расказаць пра сваёаслівасць працы архітэктараў, пра выдатныя помнікі мінулага? Варта было б бліжэй пазнаёміць дзіцяці і з тэатрам, кіно — выдаць серыю кніг, нахштат «Як гэта робіцца». У Маскве, Ленінградзе такія кнігі часам выдаюцца, іх з кожным годам становіцца ўсё больш. А ў нас тут некрунута ціліна. Думваю, што выдасць «Беларусь» трэба было б узяць на сябе ініцыятыву па стварэнні такіх кніг.

У НАШ ЧАС, калі жыццё з кожным годам пачашчае свой рытм, ведаў становіцца ўсё больш і больш, іх не магчыма ахвепці з налёту. Кнігі, дзе сістэматызавана і ўсебакова падавалася б звесткі з розных галін навукі, проста неабходны. Знаёмства з рознымі галінамі чалавечай дзейнасці патрэбна хоць бы для таго, каб адчуць маштабнасць чалавечай жыцця, ужо не гаворачы пра тое, што сёння, у век глыбокай спецыялізацыі ведаў, буйная адрыцці робяцца на стыхах навукі і энцыклапедычных ведаў зноў набываюць такую ж прываінасць, як і раней, у часы Леанарда да Вінчы, калі чалавек быў адначасова і мастаком, і інжынерам, і вучоным. І тут на дапамогу нам павінны прысціць навукова-папулярная і навукова-мастацкая літаратура. Яна павінна адзініць — асабліва тым, каму 14—17 гадоў — вакоі ў шырокі і шматгранны свет.

Асобны раздзел навукова-папулярнай і навукова-мастацкай літаратуры складае літаратура пра навуку. У апошні час яна пачала развівацца асабліва бурна. Калі раней выходзілі ў асноўным толькі кнігі для дзяцей, нахштат твораў М. Ільіна, якія тлумачылі розныя прыродныя з'явы і часткова навуковыя, дык цяпер з'явіліся навукова-папулярная і навукова-мастацкая кнігі і для дарослых, і нават для саміх вучоных. Гэта з'ява з тым, што ў працэсе свайго развіцця навуку так ускладніліся, што чалавек недасведчанаю, які не мае пэўнай спецыяльнай адукацыі, не магчыма іх зразумець. «Жыццё раслін» К. Цімірэва чытаецца лёгка, там усё зразумела, а вось нешта сённяшняе па мікрабіялогіі — гэта такое складанае «хіміна-біялага-матэматычнае», што нават недастатна часам самі бівалагам, і мікрабіялагі ішчуць навукова-папулярнай кнігі... для біялагаў... Безумоўна, я згусціў тут фарбы. Да таго ж я абышоў такую «дзятку», як папулярныя-затарскі талент аўтара. Не шмат у нас вучоных, якія б умелі пісаць «для ўсіх», і пісаць так, як Мельнік, Умірзаеў, Тарле... Усё ж у нас час працікаваць у тэорыі спецыялістаў нягледзячы на сваю пэўную назву, ужо не падаецца апісанню, яго можна толькі аналізаваць з дапамогай складанага матэматычнага апарата і фізічных формул, якія нехта з саміх ж вучоных назваў «бракадабар» XX стагоддзя.

Дзіцяце стаць на самы пачатку шляху ў дзівосны і часта незразумелы свет сучаснай навукі. Яно хоча, па-першае, атрымаць пра гэты свет нейкія звесткі. А па-другое, хоча назваць і яго прыгажосць, пэўнасць. Бо не ў натуры чалавека — змяікацца, бачыць толькі бяздушныя механізмы, быць засунутым тэхнікам. Чалавек па свайой прыродзе пэат. І ён хоча заставацца ці сярод колбаў і электронных мікраскопаў, Пэстычым ад асцэваць свет навукі і тэхнікі, паказаць прыгажосць узаемаадносін у гэтым свеце — узаемаадносін і чалавека і нават свайго матэрыялу —

можа і павіна літаратура. Французскі пісьменнік Антуан дэ Сент-Экзюпэры цікавы і тым, што ён заўважыў і выліў у вялікай сілай пэтычыны адносінны чалавека і самалёта. Нам сёння нешта імяна такой літаратуры. Мастацкая літаратура да гэтага часу нека ўнікае расказу пра новыя пацунцы, новыя думкі, што склеліся ў свеце людзей навукі і тэхнікі. Яна выгледзе «чыстыя» узаемаадносінны людзей. Але ж гэта не ўся праўда пра чалавека сённяшняга дня! Праца для нас з'яўляецца асновай жыцця. А пра яе мы расказаваем вельмі мала.

Работа тэхніка і вучонага поўна рамантыкі і драматызму — гэта змеганне са стыхійнымі і моцнымі сіламі, якія патрэбна ўтаймаваць, і гэтак змеганне часта забірае ад чалавека ўсё яго жыццё. Гэта ўзлёты, пошукі, падзенні і адрыцці. Гэта бурнае і страснае жыццё, якое сёння пераішло ў асноўным у сферу мысліцельнага. І яно павінна быць адлюстравана таленавіта і глыбока. Гэта няялкая, ба літаратура, аб якой мы тут гаворым, у пэўным сэнсе — новая наогул. Яна толькі пачынае сваё развіццё ў сучасным маштабе. Цяжка часам адразу сказаць, куды аднесці яе творы — да навукова-папулярнай, навукова-мастацкай ці проста мастацкай літаратуры. Жанры тут часта зліваюцца, пераплатаюцца, і гэта, на мой погляд, з'ява прагрэсіўная. Але пакінем у баку спрэчы аб вызначэнні і назве жанраў. Справа сёння не ў тэрміналогіі, а ў тым, што такая літаратура неабходна і яе патрэбна ўскляк развіцця.

А ЦЯПР некалькі «практычных» зваў. Уважлівае вывучэнне імя Леаніна наводзіць на вельмі сумныя думкі. У савецкай літаратуры для дзяцей беларускіх навукова-папулярных кніг фактычна няма... І гэта некармальна. Наўага беларускіх пісьменнікаў да новага жанру — з'ява неадаравальна.

Магчыма, усё ідзе ад таго, што і сёння многія лічачы навукова-папулярную і навукова-мастацкую літаратуру другараднай, нават «не-літаратурай». Многія ставяцца да яе з пэўнай пагардай, лічычы яе справай журналістаў. У Саюзе пісьменнікаў Беларусі да гэтага часу няма секцыі навукова-папулярнай і навукова-мастацкай літаратуры. А вось у Саюзе пісьменнікаў СССР такая секцыя ёсць, і аб'ядноўвае яна многіх выдатных майстроў слова. Відачы, нам таксама трэба стварыць такую секцыю, сабраць у ёй тых, якія сабе і нешматлікі літаратурны сілы, якія ў нас ёсць, і весці з яе дапамогай работу па стварэнню ў Беларусі фактычна новага жанру літаратуры.

За апошні час у нас напісана толькі некалькі навукова-папулярных і навукова-мастацкіх кніг. Найбольш тоўстыя з іх — гэта кнігі А. Наркисева «Скарбы багота і шудоўны камень». Аўтар сабраў вялікі і цікавы матэрыял і падаў яго строга дакументальна і займальна. Чытаць гэтыя кнігі цікава. Напісаны яны проста і зразумела. Адна прэзінцыя толькі ёсць да аўтара — кнігам нештае странасці; той самай «драмы ідэй», пра якую гаварыў Эйнштэйн.

Нельга пакідаць па-за ўвагі і навукова-папулярную літаратуру, якая расказвае проста і сясна пра навуковыя і тэхнічныя з'явы. Літаратура такая мае вялікі попят. А ў апошні час яна ў нас развіваецца — напісана некалькі кніг і многа артыкулаў. Добрая кніга Э. Ляўкова «У нетрах зямлі беларускай». Яна падае прадмет сяна, прэзэрвіі і нават прыгожа. Рэгулярна друкуюцца навукова-папулярныя артыкулы часопісы «Маладосць», «Варонка». Тут, у прыватнасці, былі змешчаны індэрныя артыкулы Ул. Траццюкова, В. Камарова, Л. Тамільчыка і іншых. Усё гэта добра. Мы паслякова асвоіваем, калі можна так сказаць, першую ступень новага жанру ў літаратуры. Але ад простага апісання навуковых і тэхнічных з'яў нам не шкодзіла б пераходзіць ужо і да іх вобразнага асцэнавання.

Мастацтва цікавае само па сабе. І калі часам пра яго расказаваць сумнавата, кніга ўсё роўна чытаецца, чытаецца з-за фактаў, якія яна змяшчае. А вось пра навуку сумна пісаць проста цяжка. Навука — рэч складаная, часам вельмі цяжкая для ўспрымання. І таму матэрыял патрэба, каб яго падаваў вобразна.

НОВЫ свет людзей навукі і тэхнікі мае свае асаблівасці. У ім — свае размовы, свае радасці, смутак, свае логіка доказаў. І гэтак чалавечы багачце не павіна ляжаць па-за ўвагу літаратуры. Нельга гаварыць, што пацунцы і роздум людзей навукі і тэхнікі спецыфічна «немастацкія». Проста яны яшчэ не асвоены па-мастацку. І такога асваення чакае не толькі дарослы чытач. Яго асабліва прагне маленкі.

Будні КІНЕМАТА-ГРАФІСТАЎ

ВЫМПЕЛЫ — ЛЕПШЫМ

У Любачынскім раёне няма ніводнай стацыянарнай кінастанцыі і перасоні, якая б за апошнія месяцы не выконвала заданні. Гэты поспех дагнугі дзякуючы планаму і аздаўнай рабоце калектыву кінафінансараў. Хес яны аб'яднаны ў брыгады, на чале якіх стаюць вопытныя спецыялісты — Леанід Халіноўскі, Яўген Марчанка, Міхал Вярочка і іншыя.

Поспеху садзейнічаюць таксама матэрыяльны і маральны заахочванні, лепшыя кінамаханікі адзначаюцца прэміямі, аб іх ішчуць у насаценнай газэце «Аб'ектыў».

Устаноўлены і пераходныя вымпелы, якімі ўзнагароджваюцца лепшыя брыгады і кінамаханікі. Зараз пераходныя вымпелы ўтрымліваюць брыгады Леаніда Халіноўскага і кінамаханікі Яўгена Марчанка.

ВЕСЦЫ — ШЫРОКАЭКРАННЫЯ

Летас яшчэ ў вёсках Мінскага раёна не было ніводнага шырокаэкранага кінаатэатра. А нільаўна тут адкрыліся амаль адначасова ам чатыры шырокаэкранныя. Шырокі экраны устаноўлены зараз у вёсках Пераброднае (налаг «Кэстрычынская развалочыца»), Слабада (налаг «Балладя гаварыць»), Чаранцы (налаг «Балладя партызан»), а таксама ў дзіцічым доме імя Матросова.

Цудоўны двухпаўнароўны Палац культуры вёска-вёска адчыніў дзверы ў вёсцы Яна. Тут у кіназале таксама будзе шырокі экран.

МЕСЯЧНІК ТЭХНІЧНЫХ ФІЛЬМАЎ

На «Гомсельмаш» пачаўся месячнік тэхнічных фільмаў. Прыводзіць яго бюро тэхнічнай інфармацыі заводу і заводскі Палац культуры. За чэ месячнік у шырокіх мутках ішчэ будзе паказана звыш 30 новых тэхнічных, навукова-папулярных кінастужак.

Два разы ў тыдні перад пачаткам кінасеансаў тэхнічныя фільмы дэманструюцца і ў Палацы культуры. Гэдачым павяняны ўжо кінастужкі «Цудоўныя прычыны», «Іммі-ст

Антон Бялёвiч

СПЕЛНЫМ ВЕРАСНЕМ НАВЕЯНА

ЧАЛАВЕК З КОШКАМ

На ўсе лугі шчы пакашаны... На ўзлесках цёплых, каля рэк...

Буркуе голуб з габуліцай... Лес песні ў кош яго трасе...

БАЧУ Я ДАЛЁКІ НІЛ

І кусты і папавы — Жоўтыя ды шэрыя... Адаптацыя журавя, Кіламетры мёрцаюць...

Я крычю ім: — Журавы, Лёгія дзі муніжы... Ніл і рэкі нашы вы Зніталі дзюбамі...

Адпываючы. Пошум крыў Над яловым гоманам... Бачу я далёкі Ніл...

ГАРЫЦЬ АГАНЁК...

Шэрань ранкам ляжыць на страсе... На ялінах, на лісце дубовым...

Сёння мак не таўчыць камеры... Ліст на ліст сцэле жоўкае вецце...

А на ўзлеску гарыць аганёк... Мы пачом бульбу ў прыску...

Ідзе, прыпыніцца, панюхае... У пракосах вялуту траву...

Касу ў чужых руках паслухае... Суму сэрцам па касе...

Карой, жыццёва, баростая... Чарніцай багуню прапае...

Касу ў чужых руках паслухае... Суму сэрцам па касе...

Крайныя зрэзы баравік... Крайныя зрэзы баравік...

Карнічык белы, шапка чорная... Усім грыбам — голубыя грыбы...

— Здароў, салдаці — яму вершніцы... Медзяныя сосны загалі...

У шопку гадзіну цяжкую... Зноў прыгадаў былі салдаці...

Глядзіць: Кіпяць мурашкі, Кіпяць, як многа год назад...

У СВАІХ ЧЫТАЧОУ

ПА ЗАПРАШЭННЮ настаўнікаў у Чапліцкую сярэднюю школу Слуцкага раёна прыехалі паэты Васіль Вітка і Уладзімір Дубоўка...

На здымку — Уладзімір Дубоўка чытае свае вершы перад вучнямі.

У МАЙСТЭРНІ маладога скульптара Уладзіміра Хмызнякова да часу заканчэння ім Беларускага тэатральна-стадыённага інстытута...

Потым прыйшла ліца больш хвалюючая тэма: «Ленін і Цяпер, жыццёва і адначасна, змяняюцца і адначасна трывяная ў сваім адраджэнні, з дзіцячым, яго сціснутае на руках...»

Не трэба быць празорцам, каб праракаваць дзе новай адпавесці Васіля Бялёва...

«Мёртвым не баліць» — апошні аб нашым учарніні і нашым сённяшнім дні, мужнасці і шчырае слова аб вайне...

У такой сітуацыі — на грані жыцця і смерці — характар чалавека, яго ўнутраныя сутнасці...

Гераізм і подласць, вайсковая тварыства і хваравітая, праяўляюцца ў чалавечым характары...

У апошні «Мёртвым не баліць» — цэлая галерэя гераічных характараў: сяміруктар Каця, старшыня Еўсеюва, малады салдацішка Кавалёў...

Прывабны і каларытны вобраз сяміруктара Каці. У Каці шмат агульнага за Люсіі-Сімак («Трыццаць ракет»)...

Васіль Бялёв. «Мёртвым не баліць». Аповесць. «Маладосць», № 7 — 8, 1965 г.

літан Сахно — змрочная фігура, народжаная атмасферай культуры народа. Свой вышэйшы вайсковы і грамадзянскі абавязак Сахно бачыць у тым, каб «прысякаць»...

Можа, сапраўды без жорсткасці нельга было абйсціся ў вайсковы час? Можа, меў рацыю былы старшыня ваеннага трыбунала Павел Іванавіч Гарбачоў...

Натура Сахно — складаная. Яго не падлязеш пад звычайны стандарт базальнага кар'ераста ці зарадніка, хатні калі прыгледзецца...

Але цэнтральнае месца ў аповесці належыць не Сахно, а Васілювічу — яго антыподу. Па духу і складу сваёй натуры гэта — родны брат Леніна...

Васілювічу верць у чалавека, у неадольную сілу лабра, разумее дыялектыку жыцця. Таму і поглядаў яго на рэчаіснасць, на людзей і на самага сябе...

нішчасце — вайну, — думае Васілювіч пад уражэннем сустрэчы з замежнымі турыстамі...

«Я кожны сапраўды мастакі твор, у якім жыццё ўзята з усімі яго супярэчнасцямі і складанасцямі, аповесць «Мёртвым не баліць»...

Па сведжанні самога В. Бялёва, аповесць «Мёртвым не баліць» далася яму нельга. І тым не менш ён добра справіўся са сваёй задачай...

Цікава ў аповесці пошукі моўнай характэрнасці гераюў. В. Бялёв даволі смела ўводзіць у аўтэнтычную персанажу...

Васіль БУРАН.

Ваша высакародная дзейнасць па ўсталяванні гістарычнай ідэнтыфікацыі імем герояў вайны і павялічэнні памяці пра іх...

Рэдакцыя газеты «Літаратура і мастацтва» далучаецца да спадчыны і вялікае спадчына.

У наглядзе ў «Дзень кнігі студэнта».

«ДЗЕНЬ КНІГІ СТУДЭНТА»

Вось у работніку мінскага магазіна «Навукова-тэхнічны кнігаводчы і культурны цэнтр»...

С. ДУБОВА.

З нашай ПОШТЫ

Часам мы яшчэ няўважліва ставімся да культурнай спадчыны свайго народа...

Надаўна я быў у Мясціслаў. Заглянуў там у будынак былога касцёла, які славіцца цудоўным роспісам...

У НЕКАЛЬКІ РАДКОЎ

«Пра час з коняга двара — пад гэтым дэвізам працуюць члены антынацысцкай брыгады Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта...

КЛУБ ЗНАЎЦАЎ МОВЫ

Аўтарка, 28 верасня 1965 года

ВІСЬОЦІСІЯ АКТЁРА КІНО

ПАМ'ЯЦІ ДРУГА

Памер Сцяпан Пятровіч Сямашка, стары куніст, радкацір і літаратар, наш даўні таварыш, з якім мы ў свой час разам працавалі ў Польшчы.

У другой палове дваццятых гадоў Сцяпан Пятровіч быў радкаціром газеты «Вісць» (Польска) і гэтай газетай у кожнага з нас у пэўнай меры звязана пачатак нашага літаратурнага шляху. Мы памятаем Сцяпана Пятровіча як надзвычайна кваліфікавана, чулага чалавека, які шмат увагі аддаваў малым літаратарам. Часта ён сам выступаў у друку з артыкуламі, нарысамі, фельетонамі, апавяданнямі. У пачатку трицятых гадоў у Дзяржаўным видавецтве Беларускай вышэйшай школы апавядаў «Пералом».

Потым, працуючы ў Мінску радкаціром часопісу «Шлях» калектывізацыі, загадкавым аддзелам рэдакцыі газеты «Звязда», Сцяпан Пятровіч гэтак жа уважліва і чула ставіўся да літаратурнай моладзі. У першій дні Вялікай Айчыннай вайны ён пайшоў на фронт, удзельнічаў у боях, быў цяжка паранены. Да апошніх сваіх дзён, часта прыктычы хваробай да ложка, Сцяпан Пятровіч жыў цікава і літаратурна-справамі і не парываў сувязі са сваімі таварышамі-літаратарамі.

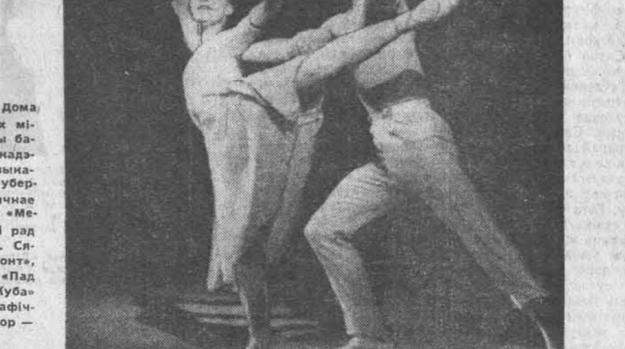
Светлая памяць аб С. П. Сямашку назавесіўся запісець у нашых сэрцах.

Пятрусь БРОЎКА, Аляксандр ЗВОНАК, Яна СКРЫГАН, Тарас ХАДКЕВІЧ, Анатоль АСТРЭЙКА.

ВЕЧАР ХАРЭАГРАФІЧНЫХ МІНІАЦЫЮ

У мінулы суботу на сцэне акаруговага Дома афіцэраў адбыўся вечар харэаграфічных мініацый у двух аддзяленнях, падрыхтаваны багатым трупам Беларускага дзяржаўнага акаруговага тэатра оперы і балета. Артысты выканалі «Таната» І. Баха, «Зіспронт» Ф. Шуберта, «Пашыніель» С. Рахманінава, «Мясцэнае святло» К. Дабні, «Спаніку» М. дэ Фалье, «Менуэт» В. Моцарта, «Баладу» В. Мурадзілі і рад мініацый на музыку беларускіх аўтараў: Сярод іх «Мушкетэры», «Суверэны», «Фронт», «Блюз», «Долар», «Хірасіма» Я. Глебава, «Пад дажджом», «Вальс» Д. Камінскага, «Куба» А. Янчанкі, Лібрэта і пастаноўка харэаграфічных мініацый А. Дадзішкіліна, дырыжор — І. Абрамкі, мастак — Я. Чамадаўра.

На здымку: «Пад дажджом» выношаваць І. Сарокіна і Я. Казкоў.

Фота Ул. КРУКА.

Да 80-годдзя выдатнага савецкага мастака Сяргея Герасімава

МАСТАК ВЯЛКАЙ ПРАЎДЫ

Бадай, цяжка назваць імя іншага мастака, які аказаў бы такія вялікі ўплыў на развіццё сучаснага савецкага жывапісу, як Сяргей Васільевіч Герасімаў. Прызнаваны аўтарытэтам, ён стаў на чале Саюза мастакоў СССР на рубцы шасцідзясяціх гадоў, калі наш жывапіс павярнуўся тварам да сучаснасці. Ён адыходзіў ад грамадзянскага, але нярэдка пампэзна-халодных карцін, ад залішняй прыкрасці да гістарычнага жанру. Ён уваходзіў у самую гушчу жыцця — не толькі абсалютна сучаснай тэматыкай, але і абсалютна сучаснай мовай сваёй імкнучыся стаць на службу народу, які прыступіў да разарганаўта будаўніцтва камунізму.

Заняткі вывучэннем мастацтвам Герасімаў пачаў у Стругаўскім вучылішчы ў Маскве і закончыў у Маскоўскім вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Новыя тэмы, новыя моцныя ўражанні дала мастаку Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя. Яна пашырыла і паглыбла ўспрыманне жыцця Сяргеем Герасімавым, пераклочыла яго ўвагу з фактаў малазначных, сабыстага плана на з'явы агульнанародныя, вылучыла на першы план бытныя, звычайныя рысы і людзей і падзей.

Работу над партрэтнай галерэяй сялян і рабочых мастак лічыў для себе неабходным падрыхтоўчым этапам да задуманай карціны «Клятва партызан». Дзесяць гадоў скрупулёзна збіраў ён іканаграфічны матэрыял, перш чым у пачатку трицятых гадоў прыступіў да напісання карціны. Нарэшце горада і строгае палатно, якое гуцьбе як рэальнаму з'яўленню ў барацьбе за вольную Рэвалюцыю. Над труною забітага таварыша байцы клянуцца дзесяці даўнага справу яго жыцця. Ідэя карціны, якая гаварыць сам Сяргей Васільевіч, — загінуць, але не здрадзіць сваёму Ідэалу.

Жывапіснае майстэрства Сяргея Герасімава характарызуе любоў да колеру, шырокае вынарыстанне мажымасцей каларыту. Але пры ўсім сваім эмацыянальным і эстэтычным багаці каларыт з'яўляецца для мастака толькі сродкам для стварэння вобразу, выказвання яго сутнасці.

Сяргей Герасімаў быў нібы створаны для таго, каб у гэты час стаць на чале творчага саюза мастакоў. За плычым у яго — вялікі вопыт, доўгая дарога настольных пошукаў праўды ў мастацтве. Ён мог памыліцца, але заўсёды цярава адпавядаў свае промакі, разумеючы, што без іх не бывае творчасці.

У 20-х гадах Сяргей Герасімаў стварае карціны «Сельсавет», «Гарбары», «Прыезд камуністаў у вёску». У іх мастак паказваў, тое, што лічыў самым значным, асноўным і пасярэдавышнім перыядам жыцця Расіі — сутыкненне старога і новага пакаленняў, старога, аджыўшага і новага, прарасцінага светлагляду.

Асобнае месца ў творчасці Сяргея Герасімава займае пейзаж. Тут асабліва шырока і свабодна разгарнуўся вялікі паэтычны талент мастака. Першыя пейзажы Герасімава нарадзіліся ў ваколіцях яго роднага горада Маяйскага. Але мастак не абмежаваў сваю творчасць толькі адлюстраваннем Падмаскоўя. Ён пабываў на поўначы і на поўдні Савецкай краіны і вывёз са сваіх падарожжаў свежыя, яркія ўражанні, моваю фарбаў расказаў пра багату прыроду Кавказа і Пра ступую, але дубоўную поўнач Расіі.

Герасімаў добра ведаў усе модныя захадныя плыні, тэхніка любіў і ў іх узяў для яго ціканасці, але ён умеў заўсёды заставацца рускім мастаком у любых сваіх пошуках. Высокая культура, рэдка бескампраміснасць дазволілі яму пранесці праз увесь свой жыццёвы шлях чалавечую і творчую чысціню.

Людзі і іх узаемаадносіны вызначалі звычайна змест карцін Сяргея Герасімава. І таму мастак шчыльна ўвагу аддаваў партрэту.

«Партрэт сялянкі» — адна з лепшых работ Сяргея Герасімава. Жывапіс апрагнута ў хутку і чырвоную квяцістую суценку — звычайнае яскравае адзенне. У яе проста і добры твар. Яна справядліва і радзіма, і яна прасяе не ведае гультайства. Яна прасяе не ведае на мінулы, а прасяе там яе ўжо чакаючы неадкладнай справы, яе нялёгка праца. Такую ж рускую жанчыну Сяргей Герасімаў зрабіў пазней гераній палатна «Мці партызанка».

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ўступіў у Маскоўскі вучылішчы жывапісу, скульптуры і архітэктуры. Настаўнікам яго былі вядомыя жывапісцы Іван Цімафіевіч Каронін і Сяргей Іванавіч Іванавіч.

Сяргей Герасімаў трохі не даўжыў да свайго восьмідзесяцігоддзя, але мастацтва яго жыць. Сваёй карцінай «Клятва партызан» і цудоўнымі рускімі пейзажамі ён трымаў уважліва і гісторыю мастацтва, а яго чысціню, сапраўдны грамадзянскі пераонасці заўсёды будучы імкнучыся следаваць лепшым савецкім мастакам.

Герасімаў нарадзіўся 27 верасня 1885 года ў горадзе Маяйскім (пад Масквою) у сям'і саматужніка-гарбары. Там жа, у гарадскім вучылішчы, ён атрымаў пачатковую адукацыю. Стаць прафесіянальным мастаком яму удалося

у 1910 годзе ў Маскве, калі ён пераехаў у Маскву і ў